

Komoplan

GLASILO KOLEKTIVA IN DUPLATI JARŠE

ŠT. 2 — VIII.
FEB. 1959
CENA 10 DIN

PO KONČANEM DELU

VSEBINA

- L. Zabukovec — Vsak dan gremo mimo
O. Lipovšek — Je to res MODA 1959
M. Vidmar — Mladina govori
M. Škrinjar — Tokrat o negi zob
I. Ferlič — Ujel sem cel svet in eno desko
F. Rebernik — Kako smo delali v decembru 1958
J. Strojani — Vendar enkrat manj
M. Odar — Personalne spremembe

Izdaja v 800 izvodih kolektiv tovarne »INDUPLATI«. Odgovorni urednik Otmar Lipovšek. — Natisnila in klišeje izdelala Tiskarna »Jože Moskrč« v Ljubljani

»INDUPLATI« Jarše
nove telefonske številke

Direktor 923-310

Prodaj. oddel. 923-307

Nabav. oddel. 923-308

Hiš. centrala 923-309

VSAK DAN GREMO MIMO...

Pred tovarniškimi vrati se je ustavil avtomobil in dal zvočni signal. Vratar je pristopil k avtomobilu, vprašal potnike kam, oziroma kaj želijo in zadovoljen z odgovorom odprl vrata in jih spustil v tovarno.

Mlad fant je zvečer pogledal v vratarnico in vprašal vratarja: »Ali lahko pride tov. N. M. za nekaj časa ven; imam z njo važen razgovor?«

»Kakšne vrste pa je vaš razgovor? Ali se je doma kaj hudega pripetilo? Je mogoče zbolela mati?« vprašuje vratar.

Fant menca in se takoj ne znajde, za lase privlečenemu odgovoru pa vratar ne verjame.

»Tovariš, počakajte do desetih z vašim razgovorom. Sedaj je delovni čas in delavkam ni dovoljeno zapuščati svojega delovnega mesta, razen v res zelo nujnih slučajih!«

Taki in podobni doživljaji spadajo k vsakodnevnemu poslu naših vratarjev, ki budno čuvajo ob vходу v tovarno. Pri vršenju službe naletijo na prenekatero neprijetnost in včasih jim tudi mi, sodelavci, s svojim negodovanjem in godrnjanjem zagrenimo izvrševanje njihove odgovorne službe.

Pa pogledjmo, kaj vratarji sami mislijo o svoji službi, kakšna so njihova opažanja in kaj si pri svojem poslu najbolj želijo.

»Naša služba ni tako lahka in enostavna kot si marsikdo misli. Podjetje Induplati je eno izmed večjih podjetij in vsak dan, posebno dopoldne, imamo z mnogimi obiskovalci mnogo dela. Zavedamo se, da je naša služba odgovorna, saj so prvi vtisi, ki jih nekdo dobi o tovarni odvisni ravno od nas in našega ravnanja, ker pridemo mi prvi v stik z obiskovalci!«

»Na splošno lahko rečemo, da se je disciplina sodelavcev pri prihodu in odhodu iz tovarne v zadnjih letih popravila. Tudi zamujanja ni več toliko, lahko pa rečemo, da so zamudniki v glavnem ene in iste osebe in izgleda, da se ne počutijo dobro, če ne zamudijo par minut.«

»Največja želja službujočega vratarja je, da bi ljudje, ki čakajo na nakup blaga, postali bolj disciplinirani in s prerivanjem ne ovirali ali sploh zaprli prehoda v tovarno. S takim ponašanjem kot je to do sedaj, nam onemogočijo pravilno vršenje naše službe, pogled na prerivajočo se gnečo pa meče slabo luč na vse nas vratarje.«

Vas vse lepo pozdravljajo in brez zamere

Vratarji.

Zelimo vratarjem uspešno delo še vnaprej in upamo, da se bo tudi njihova želja izpolnila s sodelovanjem vseh nas, njihovih sodelavcev in sploh vseh koristnikov naše trgovine.

Je to res moda „1959“!

Ze nekaj let (odkar prireajo v Ljubljani modno revijo) sem obiskovalec te tako privlačne prireditve. Letos pa sem manj zadovoljen s tem kar sem videl.

Poleg jesenske revije 1958 je bila letošnja ELITNA MODNA REVIJA 1958 v ljubljanski festivalni dvorani. Prireditelji so brezdvomno uspeli z organizacijo. V mnogočem je celo boljše kakor doslej, to velja predvsem za okolje. Odlično je uspela tudi notranja ureditev dvorane, manj dobro pa je urejeno vprašanje garderobe, za kar pa niso krivi prireditelji revije.

Uvodoma sem že omenil, da so prireditelji napravili vse, da bi dosegli nivo enakih prireditev v tujini. Brošure in programi so gledalcem olajšali zasledovanje posameznih modelov, kar je ugodno odjeknilo pri vseh gledalcih.

Tudi odrasli manekeni so bili prikupni, čeprav je poudarek na modelu in ne na osebi, ki jo prikaže. Toda, maneken in kroj spadata skupaj in sta neločljiva, zato je prav, da je maneken prikupen. Manj mi je bilo všeč prikazovanje otroških modelov, ker sem opazil, da je žela najmlajša manekena aplavz zaradi sebe in ne zaradi kroja, katerega je nosila. Ta teatralni vložek je sicer poživil celo prikazovanje, je pa izgubil reklamni pomen za otroško garderobo.

Glasbena spremljava dr. Ferija Souvana in njegovih sodelavcev je bila odlična, manj dober pa je bil napovedovalec, ki je bil na predstavi A v sredo 21. jan. nerazporejen ali pa se je uživil v naročeno vlogo brez samoiniciative. Poudarjam, da sem videl omenjenega napovedovalca že na prejšnjih revijah in se mi je tedaj zdel boljši. Prepričan sem, da je bil nerazporejen.

O prikazanih modelih imam tudi neko mnenje. Prikazani modeli so plod enega samega kreatorja in zatorej ni bilo mogoče videti drugačen model iz iste tkanine. Gledalci zatorej niso izražali svojega zadovoljstva z aplavzom, ker niso ocenjevali kaj je boljše in predvsem primernejše, temveč, ker so gledali eno samo zamisel iz ene tkanine. Okusi so brez dvoma

različni — in nad tem smo lahko resnično zadovoljni — toda res dobri so bili samo izdelki iz pletenin in večina plaščev. Tudi nekaj ženskih oblek za poletje je bilo posrečeno ukrojenih, to pa ne velja za žensko večerno modo in za moške obleke. Pri slednjih bi želi manekeni oziroma kroji več priznanja, če bi napovedovalec na primer rekel: »kroj je isti kakor doslej, le oblačilo je iz kvalitetnejše tkanine ali cenejše.«

Novost v moški modi so le gladke hlače brez zavihov. Pri ženskih oblačilih pa je novo, da so oblačila (obleke) kratke in segajo komaj dalj kot do kolen, medtem ko je pas pomaknjen iz neznanega vzroka navzgor. Životi ženskih oblek so zatorej kratki, krila pa sorazmerno dolga.

Med prikazovanjem ni napovedovalec poudarjal pokrivala, kar se mi zdi le pomanjkljivo, saj je pokrivalo viden del oblačila. Tudi ženske torbice je napovedovalec pozabil.

Zaključni vtis je pač tak, da moramo ugotoviti »okus« ene same osebe, ki želi narediti s to revijo kariero. Morda se ji bo to posrečilo, v kar pa resno dvomim, saj večina obiskovalcev ne zna komentirati prikazanega. Vem, da je cela vrsta takšnih obiskovalcev, ki gredo na revijo zato, da od tam odnesejo kaj novega, vem pa tudi, da je precej takšnih, ki gredo na revijo samo zato, da lahko rečejo, da so bili na reviji, čeprav kasneje ne znajo ustvariti svojega mnenja o modi. Takšni, tako izgleda, želijo in upajo več veljati, če kasneje pripovedujejo, da so bili na reviji.

Naj bo tako ali drugače. Mnenja sem, da je pripravljalni odbor dobro opravil svojo nalogo in tako utemeljil svojo sposobnost. Prav bi pa bilo tudi, če bi v prihodnje iz iste tkanine krojilo več oseb nove modele, na osnovi česar bi lahko brez želje napovedovalca obiskovalci nagradili najboljši kroj z aplavzom.

Vstopnina ni pretirana, toda za dirko, kjer nastopa samo en tekmovalce, je precej. Kadar pa bo kreatorjev več ali vsaj dva, bomo lahko komentirali in rekli, da je eden boljši in drugi manj dober.

Otmär

MLADINA GOVORI

Od zadnjega letnega občnega zbora, ki je bil novembra, se je članstvo mladine povečalo za 120 mladincev in mladink in šteje sedaj naša organizacija 236 članov.

Ker je bilo veliko zanimanje za kuharski tečaj, ga je mladinska organizacija letos spet priredila. Obiskuje ga 70 mladink, ki se delijo v tri skupine. Dve skupini hodita v začetniški, ena pa v nadaljevalni tečaj. Imeli smo tudi moško skupino, katero je obiskovalo osem članov. Ker so se pa že vse naučili in je menda že zmanjkalo specialitet zanje, so imeli te dni zaključek.

Tečaj bo predvidoma trajal štiri mesece. Mladinke, ki hodijo v začetniški tečaj, se učijo tudi ročnih del, to je šivanja, pletenja in vezenja. Mladinke pa, ki hodijo v nadaljevalnega, se učijo samo kuhati.

V poznem poletju se bo organiziral še en tečaj, na katerem se bodo mladinke učile vlagati in vkuhavati vseh vrst sadje za zimo.

Organizirale so se tudi plesne vaje, na katerih naj bi se naši mladi člani naučili plesati. Ukinili smo jih zato, ker ni bilo domačih nikdar niti deset in so bile obiskovane v pretežni večini od nečlanov kolektiva.

Za mladino je bil prirejen smučarski tečaj, kateri pa je imel slab odziv, saj se ga je udeležilo od 236 včlanjenih le 12, od tega komaj 2 mladinki, čeprav jih imamo v podjetju preko 150.

Mladinska organizacija je letos prvič prevzela Silvestrovanje in Pustno rajanje, kar ji je dobro uspelo. S tem je dokazala, da je zmožna, da opravi vsako delo in, da je vredna zaupanja, ki ga ji izkazuje uprava podjetja in ostale organizacije.

Na tem mestu se najlepše zahvaljujemo tov. direktorju, upravi podjetja, organizaciji ZK ter sindikalni podružnici za njihovo razumevanje in pomoč.

STROKOVNI KOTIČEK

NOVO! IZ OPLEMENITENJA TEKSTILNIH VLAKEN IN TKANIN

(Po »Duga Resa« št. 1-132, ing. S.)

Tehnični razvoj oplemenitve vlaken, predvsem novih, in oplemenitve oziroma dokončne obdelave tkanin, je po drugi svetovni vojni dosegel nepredvideni napredek.

Tako se je na primer stanična volna uveljavila s pomočjo novih postopkov pri oplemenitvi na vseh mogočih področjih, uporabna je celo za vse novosti muhave mode. Pri tem so izvzeti primeri kot: stanična volna, matirana s titan oksidom se ne sme uporabljati za zavese oziroma za drugačne dekorativne namene, ker je to vlakno, apretirano s titan oksidom, na soncu neobstoje in neuporabljivo.

Poliamidna vlakna kot perlon, nylon itd., so postisnila v ozadje vsa ostala vlakna za izdelavo nogavic. Čeprav tkanine iz poliamidnih vlaken v barvarstvu ne povzročajo težave, je vendar treba paziti, da se ta nova vlakna ne obarva z redukcijskimi barvili, ker imajo tudi najboljše redukcijska barvila na polyamidnem vlaknu slabše obstojnosti in se jih zato ne sme označevati z »Indanthrensko etiketo«. Slaba stran polyamidnih vlaken je tudi v tem, da sprejemajo znoj, katerega izloča človek, je pa le tega z običajnim pranjem težko izprati iz tkanine ali pletenine.

Poliakrilna vlakna kot Orlon in Dralon so bolj obstojna proti soncu in dežju. Poliester vlakna Terilen, Trevira in podobna pa so najbolj obstojna proti mečkanju. Vsa ta sintetska vlakna se dajo lahko prati in se hitro osušijo. Hibe tkanin in pletenin iz teh novih vlaken so prav v tem, da slabo sprejemajo znoj. Delno si proti temu nedostatku pomagamo s tem, da sintetičnim vlaknom primešamo nekaj prirodnih ali polsintetičnih vlaken.

V barvarstvu se za dokončno obdelavo sintetičnih tkanin uporablja nova sredstva z nalogo: povečati obstojnost barvila proti soncu in pranju, če so le te substantsivno obarvana.

Poznana nam bazična barvila dajo na sintetičnih vlaknih sorazmerno povoljne rezultate, kar za to vrsto barvila ni običajno.

Poliamidna vlakna lahko obarvamo z zelo dobrim rezultatom s kislimi barvili. Disperzna barvila se torej uporablja za barvanje acetatne svile in za barvanje sintetskih vlaken. Pri barvanju je treba upoštevati na-

vodila, ki navajajo postopek z zvišano barvalno temperaturo.

Iz Anglije prihajajo Procion barvila, iz Švice Cibakroni. Ta barvila se kemično vežejo s celulozo ter tako dosežejo skoro obstojnosti znanih Indanthrenov.

S pomočjo Neutrogenov iz Francije in Rapidogenov N je tiskarjem omogočeno tiskanje brez kislega parjenja. Za fiksiranje barvila je potrebno samo še nevtravno pariti. Tudi uporaba pigmentnih barvil je danes že močno razširjena, ker so kemične tovarne izboljšale kvaliteto veziv za lepljenje pigmenta na tkanino.

V kemičnih čistilnicah so se pojavile nekatere težkoče pri čiščenju s pomočjo kloriranega ogljikovodika. Največje nevšečnosti so se pojavile pri tkaninah, obarvanih z naphtoli ali s pigmenti. Toda, tudi tu so nova veziva in lepila odpravila ta nedostatek, ki se je pojavil pri kemičnem čiščenju z različnimi kemijskimi kalijami.

Za beljenje uporabljajo danes pretežno natrijev klorit namesto dosedanjega klorovega apna ali hypoklorita. Z natrijevim kloritom belijo celulozna in sintetična vlakna.

V pralnicah za bele tkanine uporabljajo danes v veliki meri optična belilna sredstva. Ta sredstva »optično« povečajo belilo tkanine ter jo hkrati izboljšajo proti sončni svetlobi, kjer, kakor nam je znano, porumeni.

V apreturah in v oplemenitilnicah se dandanes uporabljajo za škrobljenje vedno česče umetne smole namesto dosedanjega škroba in njegovih derivatov. Te smole imajo tudi pozitivno lastnost, da so sorazmerno zelo obstojne napram pranju. Bombažne tkanine, katere so oplemenitene z umetno smolo proti mečkanju, imenujemo s tujko »No iron«. Proti krčenju tkanin vključujemo v oplemenitenje dva postopka: prvi kemični, s pomočjo umetnih smol, in drugi fizikalni, s pomočjo »sanforizacije«.

Iz tega kratkega pregleda že vidimo, da je oplemenitenje tkanin napravilo na vseh področjih velik korak naprej in, da današnje metode dela ne bodo jutrišnje temveč nam vsak novi dan prinese iz področja oplemenitenja tkanin nekaj novega.

Prevedel Lipovšek

TOKRAT O NEGI ZOB

(Piše Majda Škrinjarjeva)

Dandanes najdemo v civiliziranih deželah le malo ljudi, katerih zobovje še ni zapadlo gnilobnemu procesu. Zobna gniloba se je le zato v toliki meri razširila, ker v svojem začetku za človeka ne poteka tako boleče in ker jo ljudje ne vzamejo za nevarno. Problem zobne gnilobe ni za naš organizem tako nevaren — saj je povzročitelj mnogim boleznim. Zobje niso mrtve tvorbe v ustni votlini, temveč so v živi povezavi z vsem organizmom. Higiena zob je osnova že v najnežnejši otroški dobi. Večina naših staršev je mišljenja, da otroku ni potrebno zdraviti mlečnega zobovja, ker bo tako in tako izpadlo ter zrastle novo zobovje. Mlečno zobovje je temelj — osnova za stalno zobovje. Mlečni zobje prevzamejo vse delo žvečenja hrane. Pravilno hranjenje in uporabljanje mlečnega zobovja povzroči obrusjenje zob in žvekalne ploskve, ter utrditev dlesni. Seveda se vprašamo, kakšna pa je pravilna prehrana in pravilno uživanje. Priporočljivo je pogosto uživati zadosti trde hrane, ki jo moramo dobro zmleti, dobro premešati s slino in s tem tudi zboljšamo prebavo. S temeljnim žvečenjem pa preprečimo tudi zastoj hrane

med zobmi in utrditev zobne dlesni. Počasni jedci le redko obolijo za majavostjo zob. V sodobnem življenju pa opazimo, da pogosto primanjkuje časa za mirno in počasno uživanje hrane. Tako se hrana ne prežveči, ne pomeša s slino in se navadno samo požira. Ti hitri jedci malo uporabljajo zobe in jih tudi ne brusijo. Posledica tega je zobna gniloba in pogoste prebavne motnje.

Naloga staršev je, da damo otroku pravilno hrano — seveda primerno starosti, ki je zadosti trda in vsebuje poleg osnovnih sestavin t. j. beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob tudi zadosti zelenjave. Otrok naj dobi po drugem letu večkrat en dan starega črnega kruha — skorje — rogličke ali trde slaščice — piškote — s katerimi se v ustih igra in žveči. S tem masira dlesen in s trdo hrano odstranjuje mehke obloge okoli zob, ki so najbolj škodljivo leglo vseh onih stvari, ki povzročajo zobno gnilobo. Priporočljivo ni dajati otroku samo bel kruh brez skorje in mehke slaščice — torte, čokolado — in to zlasti zvečer pred spanjem.

Zobna gniloba v mlečnem zobovju ima pogosto zelo daljnosežne posledice. Dobro ohranjeno mlečno zobovje je porok dobremu stalnemu zobovju.

Ne smemo pa pozabiti tudi na čiščenje zob. Pravilno bi bilo po vsakem hranjenju očistiti zobe. Vendar pa na to prepogosto pozabimo oziroma zanemarimo. Predvsem se poudarja čiščenje zob pred spanjem, zjutraj, ter po kosilu. Čiščenje zob naj se vrši z zobno ščetko, ki naj bo približno velika in ne pretrda, enako ne premehka (škodljive najlon ščetke, ki so pogosto najbolj priljubljene), najboljše so iz prašičjih ščetin. Zobno ščetko mora imeti vsak poedinec zase in ne tako, kjer si vsa družina čisti zobe z eno ščetko. Za doseg dobre higiene zob je potrebno pravilno čiščenje zob. Zadostuje že pravilno ščetkanje zob — s ščetko in vodo brez zobne kreme.

Pravilno čiščenje zob:

1. Čiščenje zgornje in spodnje čeljusti — zobovja.

a) Zgoraj: pričnemo pri kočnikih in končamo pri sprednjih zobeh, tako da z zob s potegi ščetke od dlesni proti zobu — to se pravi od zgoraj navzdol očistimo vso zaostalo hrano in obloge, enako na lični in na nebni strani, potem pa ščetkamo še zobovje po ugrizni ploskvi.

b) V spodnji čeljusti začnemo tudi s kočniki in končamo s sekalci enako s potegi od dlesni spodaj navzgor in nato očistimo še ugrizne ploskve. Po končanem ščetkanju splaknemo zobovje z vodo.

Umivanje zob lahko podpremo še z raznimi zobnimi kremami.

V borbi proti zobni gnilobi se poslužujemo v zadnjem času tudi tako imenovanih Kalci Fluor tablet, ki prispevajo k utrjevanju, večji odpornosti zobne sklenine proti gnilobnemu procesu. Za doseg tega cilja mora prijeti z uživanjem Fluor tablet že nosečnica, kajti fluor prične utrjevati zobno sklenino v času razvoja in rasti zobovja. Nosečnica in doječa mati naj uživa po štiri tablete dnevno. Na ta način preskrbimo bodočemu novorojencu, da bo pri nadaljnjem uživanju Kalci Fluor tablet v času svojega življenja do 14. leta imel mnogo bolj odporno zobovje kot ostali otroci, ki niso uživali Kalci Fluor tablet.

Dajemo sledeče količine:

Dojenček 1 tableto, raztopljeno v mleku, dnevno. — Otroci od enega do treh let 2 tableti dnevno; uživa kot bonbon. — Otroci od treh do šestih let tri tablete dnevno; uživa kot bonbon. — Šoloobvezni otroci štiri tablete dnevno. — Navedene tablete imamo na zalogi v splošni ambulanti.

Mi pa se lahko pravilno hranimo in tudi čistimo zobe in ne občutimo nikake bolečine zob — priporočamo, da si vsaj enkrat letno vzamemo čas in damo pregledati zobe pri zobozdravniku, da nam ta popravi začetne gnilobne procese.

Ni težko paziti tudi na svoje zobe — prihranjena pa nam je na ta način marsikatera huda ura bolečine predvsem pri otroku — staršem pa prihranjena neprespana noč.

V rojstni hiši aspirina

(Piše: O. Lipovšek)

V Kölnu.

Kratko navodilo prijaznega sopotnika in spremstvo do tramvaja sta pomenila vse, kar mi je bilo znanega v tem velikem mestu. Dvakrat sem predsedel na tramvaju in s tretjim prispel na cilj.

»Löwe«.

Izstopil sem. S kovčkom otovorjen in od dežja že precej moker sem koračil po lepem parku proti upravi kemične tovarne »Bayer«. Mogočne stavbe (najmanj 5-nadstropne) se razprostirajo 10 km daleč in nekako 2 km široko in vse skupaj predstavlja to svetovno znano tovarno, v kateri se je rodil tudi nam do nedavna edino znani Aspirin. V upravi sem se predstavil in javil ter prosil za pomoč, da dobim stanovanje, kar pa je bilo precej težko, ker je bil prav tedaj v Kölnu kongres, povezan z razstavo »Fotokina«. Z vljudno pomočjo predstavnika v oddelku Verkauf-Farben se mi je le nasmehnila sreča, da sem dobil privatno stanovanje približno 4 km od podjetja. Takoj so me odpeljali tja (stanovanje je bilo najdeno telefonično) in ob 10. uri sem gospodom želel lahko noč in že deset minut kasneje krepko zaspal. Spal sem do prihodnjega jutra.

Naslednji dan sem pešal v spremstvu hčerke gospodinje, kjer sem stanoval, v tovarno.

Prišlo se je uradno predstavljanje, ki je trajalo vse dopoldne. Šele kratko pred dvanajsto uro sem vedel, da sem na pravem cilju. Prišel sem na dan z mojimi (našimi) težavami ter jih do podrobnosti objasnili. Isto sem delal vse dni svojega potovanja. Pazljivo so poslušali ter mi v odgovor rekli samo: bomo poizkusili, kako je s to zadevo. Tako sem videl, da nihče, tudi največji strokovnjaki ne dajo nikake izjave tako iz rokava stresene. Celotna stvar je obstojala v delu in to trojnem. Sam sem moral delati, kakor delamo to v Induplati, poleg mene je delal laborant po njihovih izkušnjah in tretje delo je bilo po temeljitem razgovoru skupno delo, kakor je pravilno. Prav zaradi tega je bil ves čas mojega bivanja izpolnjen s samim praktičnim delom. Nerodno na stvari je bilo samo dejstvo, da je bil čas silno kratek in sem moral z vsako stvarjo precej hiteti. V času, kateri mi je bil na razpolago (tega sem jaz navajal), sem se seznanil z Rapidogeni, Indanthreni, Phtalogeni in Pigmenti. Za res detajlno znanje bi potreboval pri vsaki od teh znanih grup barvil najmanj 14 dni, torej dva meseca; moj čas pa mi je dopuščal samo 14 dni, od tega praktično 8 delovnih dni, to je za vsako barvno grupo 2 dneva. Iz tega in zaradi tega sem že v prejšnji številki omenil, da so bili gostitelji neprijetno presenečeni nad zelo kratkim časom, katerega sem prebil pri njih.

Za strokovne pogovore sem moral dvakrat uporabiti tudi čas kosila. Seveda mi tega danes, ko je vse

za menoj, ni žal, nasprotno sem hvaležen onim, ki so mi tedaj pomagali teoretično in praktično reševati vprašanja, ki so danes v največ primerih enostavna stvar.

Vem, da ne bi vse cenjene bralke in bralce zanimalo, kako se dela to ali ono, zato bom pisal nadalje samo o bolj zanimivih rečeh.

Velikost tovarne po površini sem že omenil. Višine stavb tudi, pridam še, da so stavbe za industrijski pojem zelo moderne in vse stare stavbe (iz predvojnih časov in zgrajene med vojno) podirajo ter na isto mesto postavljajo nove, modernejša in višja stavbe. Nekje v sredi tovarne je na dveh 114 m visokih stebrih simbol tovarne, krog z napisom Bayer v obliki križa. Ta simbol je viden le ponoči, ker je napravljen iz žarnic (1850 komadov). Vsako noč pregori ali se kako drugače pokvari do 50 žarnic in te zamenjujejo vsak dan z novimi. Mož, ki opravlja to delo, visi v posebni košari, ki je na škripcu in jekleni vrvi, napeti med obema stebroma. Od daleč ga sploh ni mogoče videti in če ga opazite, bi ne verjeli, da je v tisti drobni piki človek. Za primerjavo povem, da je premer kroga 50 m, torej več, kakor je visok naš dimnik in vrh kroga je skoro trikrat tako visok, kakor je naš dimnik v Induplati. Seveda tam to ni tako izrazito, ker so okoli same velike stavbe.

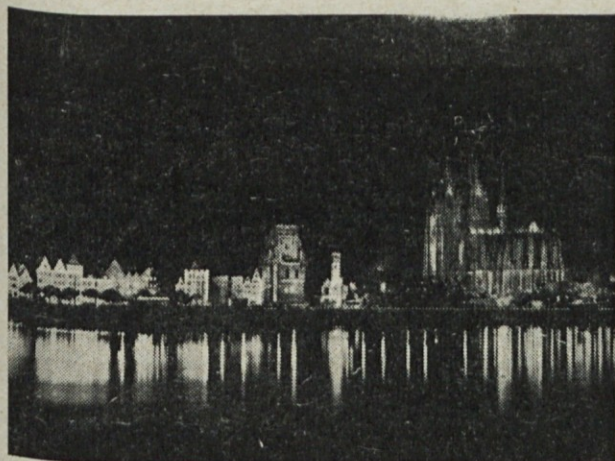
Tovarna Bayer ima 10 vhodov in prav toliko vratarjev. V tovarno ne sme nihče brez dovoljenja, nasprotno pa se sme iz tovarne kadarkoli brez posebnega pregleda ali dovolilnice. O prisotnosti ali odsotnosti delavcev vodijo računa mojstri oziroma nadrejeni. Vratarji kontrolirajo tako samo kdo gre v tovarno in kam, nič jih pa ne briga, kdo gre ven, kdaj in zakaj.

Pri Bayerju je dovoljeno kaditi v vseh prostorih (povsod v obratu) razen v poslopijih, kjer je to posebej in zelo vidno objavljeno. Najstrožje pa je prepovedano kaditi na dvoriščih podjetja (med poslopji), ker bi lahko kdo nevedoma prišel s prižgano cigareto v oddelek, kjer je kaditi prepovedano. Kogar bi zasačili, da kadi na dvorišču, tega bi brez milosti in vkljub vsem prigovorom odpustili iz tovarne.

Za vstop v tovarno mora imeti vsakdo izkaznico, ne glede na to, kaj dela v tovarni. To izkaznico je dolžan pokazati vratarju. Brez izkaznic imajo vstop samo generalni direktor in direktorji oddelkov (teh je 7).

Prvotna proizvodnja tovarne je bila proizvodnja barvil in kemikalij za barvarstvo in tiskarstvo. Danes proizvajajo poleg tega še umetna vlakna, gumo in sintetična goriva, zdravila in zaščitna sredstva za rastline. Slednje je danes na prvem mestu v njihovi produkciji.

Tovarna Bayer zaposluje okoli 29.000 delavcev in torej ni največja tovrstna tovarna Zahodne Nemčije.

Köln ponoči

Köln — Hohenzollernring

Iz meseca v mesec

KAKO SMO DELALI V MESECU DECEMBRU 1958

Izpolnitev količinskega plana:

predilnica	101,3%
tkalnica	105,5%
gasilske cevi	92,4%

Izpolnjevanje norm je bilo sledeče:

predilnica	120,4% — v normi delalo 293 del.
tkalnica	114,3% — v normi delalo 411 del.
oplenitilnica	100,0% — v normi delalo 66 del.
tiskarna	116,0% — v normi delalo 11 del.

Povprečno doseganje norm za celo podjetje je bilo 115% in je v normi delalo 781 delavcev.

Konec decembra smo imeli zaposlenih 1095 oseb in še 11 vajencev. Produkcija je potekala normalno.

Zanimivo bo, če si ogledamo še druge pokazatelje, ki nam bodo pokazali, kako smo izvršili celoletne planske naloge in koliko smo več izdelali napram letu 1957.

Grupa proizvodov	% izvršitve v letu 1958	Primerjava z letom 1957 — 1. 1957 vzeto kot indeks 100
Predilnica — skupno	104,5	102,0
LD - preja	108,8	110,7
LK - preja	101,7	96,4
Lanena preja skupno	105,2	103,5
KD - preja	90,9	92,7
KK - preja	116,2	106,6
Konopljen preja skupno	103,3	100,0
Tkalnica — skupno	114,9	109,0
Bombažne tkanine	124,2	107,9
Čiste lanene tkanine	84,9	96,4
Pollanene tkanine	121,2	113,1
Lanene tkanine — skupaj	105,0	106,2
Čiste konopljene tkanine	125,2	119,0
Konopljene in bombaž. tk.	128,4	147,3
Konopljene in lanene tkan.	niso bile plan.	98,5
Konopljene tkan. skupno	131,8	123,4
Gasilske cevi	67,7	78,6
Zatkani votki	114,6	105,3

S produkcijo v letu 1958 moramo biti zelo zadovoljni, ker smo planske naloge presegli in tudi napram letu 1957 dosegli velik uspeh.

VENDAR ENKRAT MANJ

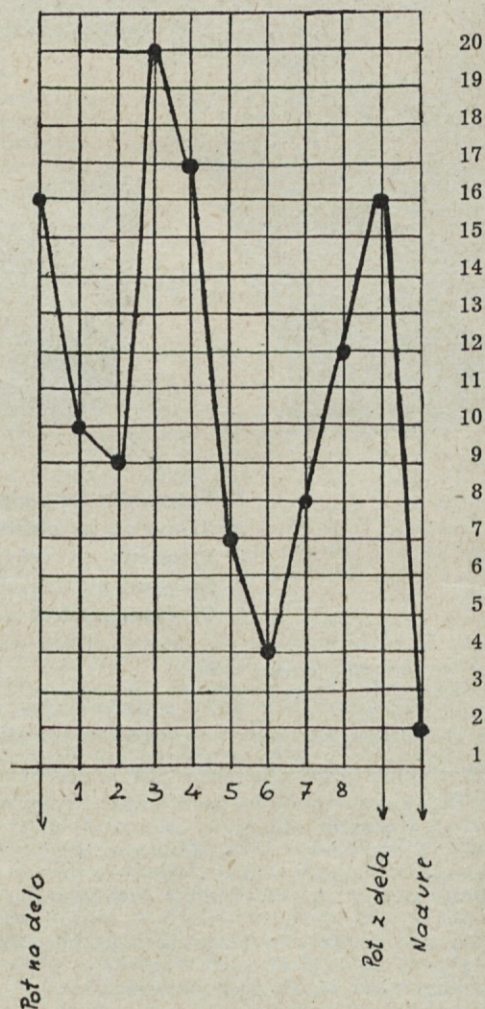
V času, odkar sem se zadnjikrat oglasil v našem listu, so vaši in moji sodelavci utrpeli 3 nezgode. Od teh se je samo eden ponesrečil v tovarni, dve sodelavki pa na poti na delo.

Nezgoda v tovarni — med delovnim časom, se je zgodila tako, da ponesrečeni ni pravilno dvignil bremen in posledica je bila — bolečine v križu.

Ostali nezgodi sta se pripetili zopet na cesti. Zale-teti se v kolesarja in potem zbežati sigurno ni lepo. Žrtev takšnega ravnanja je bila ena od naših sodelavk. Drugi nesreči je kriva poledenela cesta, ki vsako leto opravi svoje.

Zadnjič sem omenil, da bom v tej rubriki napisal zopet nekaj o nezgodah v že preteklem letu. Tokrat bom opisal grafikon, ki pove svoje. Grafikon nam pokaže, v katerih urah so se v letu 1958 pripetile nesreče. Številke zahtevajo še temeljitega študija, zato podrobneje tokrat o tem ne bom pisal, vsak pa si ga naj ogleda in poišče sebe oziroma iz tabele prečita, kdaj se je ponesrečil v preteklem letu. Namen grafi-kona je, da se sami prepričate kako in kaj, naša naloga pa je, da na osnovi podatkov storimo vse, da bi do nesreč več ne prišlo in, da bi bili vedno zdravi, nepo-škodovani in zadovoljni.

Vodi naj nas geslo: »DELAJ VARNO!«

Legenda: Številke od 1 do 20 pomenijo število nesreč. Prva navpična črta označuje nesreče pri prihodu na delo. Številke od 1 do 8 pomenijo ure zaposlitve v podjetju. Naslednja navpična črta pove število nesreč na poti z dela domov. V zadnji črti pa so označene nesreče, ki se pripetijo v času, ko delajo delavci nadure

Dragi sodelavci,

želimo vam prijeten odmor!

17. marca bo dve leti odkar zabavamo naše sodelavce in sodelavke z zabavno in narodno glasbo preko naše zvočne postaje. Mnogo želja smo v tem času posredovali in s tem posredno vplivali na razpoloženje naših delovnih ljudi.

V tem času smo obogatili tudi oddajno postajo. Z nakupom gramofonskih plošč in magnetofona smo močno izboljšali oddajo in pestrost oddaje. Seveda naše dobre volje nismo mogli v taki obliki posredovati poslušalcem kot bi morali. Vzrok, stara in obrabljena aparatura ter ojačevalci. Nabavili smo novo. Tovarna Iskra v Kranju nam je dobavila res dobro in pripravno aparaturu. Tako smo sedaj v stanju posredovati najrazličnejšo glasbo in napovedi ter radijska poročila brez večjih motenj. Na boljšo oddajo ste se že navadili in vam sigurno ni nič več novega. Enako ste na staro škripanje pozabili, ker ga ni več. Človek se hitro privadi spremembam, predvsem če so te pozitivne.

Tudi na napovedovalce sta se že navadili. Na sedanje enako kakor na prejšnje. Zakaj smo spremenili oziroma zamenjali napovedovalce, naj bo kratko povedano: zaradi nerednega oddajanja v popoldanskih odmorih. Nujno je bilo treba najti ljudi, ki imajo za napovedovanje smisel in veselje ter delajo na dve izmeni.

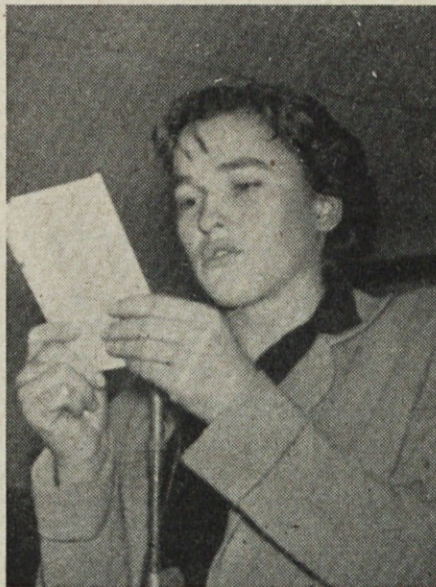
Objavili smo zatorej, da iščemo nove napovedovalce ali napovedovalke. Avdicija je bila konec decembra preteklega leta. Žal se je javilo več ljudi kot jih je prišlo na avdicijo. Od štirih kandidatov, ki so prišli na avdicijo, smo sprejeli dve, obe iz pripravljavnice. Prva je tovarišica Pirc Marjeta, druga pa Kralj Albina.

Kaj smo zahtevali od kandidatov na avdiciji? Vsak posebej je prišel pred mikrofona, kjer je moral prečitati odlomek iz knjige, nekaj iz dnevnega časopisa, spisek ljudi, ki se naj javijo v blagajni Induplati in nekaj števil. Z izbranimi kandidati smo bili zado-

voljni. Le te smo naučili posluževati oddajno napravo in danes imamo nove napovedovalke.

Nismo dosegli novega cilja. Ne. Nadaljujemo samo ono, kar je vzela uprava podjetja v svoj program dela. Skrb za človeka. Važen faktor pri tej skrbi je tudi zabava. Želimo zatorej, da se z oddajo med polurnim odmorom resnično zabavate.

Otmär

Tov. Pirc Marjeta pri avdiciji

ZANIMIVOSTI

Belgijska tovarna avtomobilov je pripravila za trg novo vozilo DAF 600. Avtomobil je štirisedežni. Posebnost: avtomobil je zgrajen brez prestav. Vse gre avtomatično. Pri vožnji navzdol po klancu z napetostjo nad 10 % je treba uporabiti zavoro, v vseh ostalih primerih pa ne, ker zavira hitrost motor avtomatično. Voznik posluša samo krmilo ter pedalo za plin in včasih zavoro.

Cena vozila je 49 500 belgijskih frankov.

Kaže, da je mala država prehitela velike tekmece z Vzhoda in Zapada.

Železniško transportno podjetje s sedežem v Ljubljani pripravlja za sezono 1959 nov vozni red. Kakor smo izvedeli, bodo tudi na progi Ljubljana-Kamnik in obratno vozili novi motorni vlaki, ki bodo, tako vsaj trdijo, vozili praktično tudi za podeželane, ki imajo opravka na enem ali drugem koncu navedene relacije.

V Jarše bodo vlaki prispeli iz Ljubljane

- 0.05 — samo ob nedeljah in praznikih — motorni
- 4.53 — redni — ne vozi ob nedeljah in praznikih
- 7.22 — redni
- 11.45 — redni
- 13.26 — motorni
- 15.23 — redni
- 18.33 — motorni (stoji samo v Domžalah)
- 19.42 — redni

V Jarše bodo vlaki prispeli iz smeri Kamnik

- 0.25 — motorni (ne stoji v Jaršah)
- 4.51 — redni
- 5.47 — redni (ne vozi ob nedeljah in praznikih)
- 8.14 — redni
- 12.41 — redni
- 14.36 — motorni
- 17.36 — redni
- 19.44 — motorni
- 21.05 — redni

Vozni red bo veljal od 31. maja do 27. sept. 1959. Morda bo res boljše.

Iz uredništva

Matematično nalogo, objavljeno v zadnji številki Konoplana je pravilno rešilo 13 oseb. Pravilni odgovor se glasi: Diophantus je umrl star 84 let.

Žreb je bil naklonjen Zupan Albinu, ki prejme nagrado 250.— din, Žagar Tončki, prejme 150.— din in Ručigaj Tončku, ki prejme 100.— din.

Izzrebanci naj se javijo pri blagajniku Konoplana, kjer prejmejo nagrado.

V zadnji številki Konoplana smo napak objavili telefonsko številko tovariša direktorja.

Kadar želiš direktorja Induplati, kliči št. 923-310.

Urednik

Uredništvo »Konoplana« poziva vse zunanje naročnike našega glasila, da do 15. marca 1959 poravnajo naročnino

200.— DIN ZA LETO 1959.

Naročnino so dolžni poravnati vsi naročniki, ki prejemajo naš list na lastno željo in nimajo pravice, prejemati ga brezplačno. Uredništvo opozarja, da bo prekinilo dostavo vsem onim, ki naročnine do tega roka ne bi poravnali.

Kdor bo naročnino poravnal kasneje ali postal naš naročnik kasneje, iz tehničnih razlogov ne more zahtevati, da mu uredništvo »Konoplana« dostavi že izišle številke letošnjega (VIII.) letnika.

VESELA KRONIKA

Kar začnimo s tistim, kar je že skoro zatonilo v pozabo. Jože se je peljal in Inko je vozil v Beograd. Nedaleč od Zagreba je Inko začutil lakoto in predlagal Jožetu, da bi se kje ustavila. Jožetu se je mudilo, zato je predlog zavrnil čes, do Beograda počakaj, saj bomo kmalu tam. Vožnja se je nadaljevala in na drugi polovici poti bi moral Jože na potrebo, pa je Inko menil, kar malo počakajte, saj bomo kmalu v Beogradu.

Ta resnični »vic« je že star, vendar ne toliko, da bi ga moral z naftalinom impregnirati, kakor smeti v pepelnikih dnevne sobe samskega doma. Te že močno zaudarjajo. Če pa naftalina ni, pa vsaj okna odprite, sem menila in

tajno prisluškovala, kako številka 308 kliče 307. Seveda mora tak pogovor preko Domžal. Le tako naprej sem si mislila in bojim se, da bodo 4 linije kmalu premalo, toda dobre volje sem postala,

ko sem našega nabavnega referenta gledala in videla menda prvič med nami srečnega, saj je imel v vsaki roki en telefon. Mož je noviteto v svoji novi pisarni izkoristil ter racionaliziral delo tako daleč, da je med spravljanjem aktov v predale in regale telefoniral kar od tam, kjer se je prav takrat nahajal.

Smučarje občudujem že dolgo časa, najbolj pa sedaj, ko tečajijo vkljub pomanjkanju snega. Prav bi bilo, da se jih spomnimo in vsaj tukaj nagradimo za njihovo navdušenost.

Lansko leto si je pri smučanju naš Janez nogo zlomil. Letos je bil zaradi strožjih predpisov previdnejši ter šel smučat skupaj z varnostnim tehnikom.

Težje je Ladotu, kateremu je žičnica na glavo padla. Morda zato, ker jo naš kolektiv na Mali planini več ne uporablja. Smučanja sedaj res nima, ima pa zato klanfe v glavi. Huda stvar, toda mož je mlad in se bo pozdravil, kako pa bo

z njegovim soimenjakom, ki že leta boluje na zamuditisu, pa res ne vem. Povsod namreč omenja nesrečne zamude in to Jožetu in Stanetu nikakor ne gre v račun.

V ambulanti pa sem se snažilki čudila, kako spretno strepa pleteno strugalo ob vhod v ambulanto.

Nič ni rekla, prepričana pa sem, da se je na tihem strinjala z mojo poznejšo ugotovitvijo, da bodo že sezidali nov vhod v ambulanto, ko bo sedanji, ki je že skoro dve leti star, preveč umazan. Morda pa bodo tako hitreje zgradili novo ambulanto. Te si nekateri že želijo.

Zdravja nam res ne manjka, to lahko čitamo v današnji številki Konoplana. Manj je moke za mal denar. Pa jo je bilo k sreči toliko, da so jo tudi tisti dobili, ki so hišo zidali ali prejšnji mesec doma furrovž imeli. Vsem se res ne da ustreči — resničnega upravičenca pa resnično niso izpustili. Moke je bilo dovolj in kdor se je čutil upravičenega, jo je tudi dobil. Nekateri pravijo, da bo za krofe.

Pa sem spet opletla okoli vseh voglov. Na poti domov sem pa pred vratarnico obrnila, ker se mi je Pepca smilila. Nepregledne množice so ravno jurišale nanjo. Kaj bo, škoda jo je, sem si rekla in že računala, kaj bo od nje ostalo, ko sem zvedela, da je samo listke delila za nakup blaga v naši socialistični trgovini. Tako humani kot smo pri nas, res niso povsod. Ljudje si le malo pomagajo tako naprej, nerodno je le če jim v tiskarni potem nočejo potiskati tega, kar so kupili za male pare. Ja, kaj pa kupujete, če ne veste zakaj vam bo, sem rekla njim, vam pa rečem na veselo svidenje po pustu v 3. številki Konoplana

Vaša

Špelca

Personalne spremembe

Vstopi:

1. Bugar Valentina, materialno knjigovodstvo, z dnem 16. I. 1959.
2. Sitar Katarina, šivalnica, z dnem 26. I. 1959.
3. Arhar Milan, gradb. tehnik, z dnem 28. I. 1959.

Izstopi:

1. Kimovec Marija iz tkalnice, z dnem 5. I. 1959, na lastno željo.
2. Turk por. Slevec Cveta, iz pripravljalnice, z dnem 7. I. 1959, na lastno željo.
3. Košević Marija, iz tkalnice, z dnem 22. I. 1959.

Poročili so se:

1. Kuret Dragica, iz pripravljalnice, por. Zalokar.

SPORED FILMOV KINA INDUPLATI

14.—15. februarja:

»Težave s Haryjem«, ameriški barvni, wistawision

18.—19. februarja:

»Višina«, ruski — zabavni

21.—22. februarja:

»Žigosan«, ameriški — western

25.—26. februarja:

»Zavite stopnice«, madžarski

28. febr. do 1. marca:

»Davek za okrutnost«, ameriški — cinemascop

3.—4. marca:

»Dobro morje«, jugoslovanski

7.—8. marca:

»Možje in volkovi«, italijanski — cinemascop

11.—12. marca:

»Banda z Lavender Hill-a« argentinski — krim.

14.—15. marca:

»Trojanska Helena«, ameriški — cinemascop

Uprava kina Induplati